

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZEW/500/41-3/2011/MP

Warszawa, 7 listopada 2011 roku

**Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej**

w wystąpieniu z 8 września br. (znak: ZEW/500/41-1/2011/MP) zwróciłem uwagę Pani Minister na pilną potrzebę wypracowania skutecznych rozwiązań w związku ze wzrostem opłat, nakładanych na rodziców za świadczenia udzielane przez przedszkola publiczne w czasie przekraczającym wymiar zajęć, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).

W odpowiedzi z 27 września br. (znak: DZSE-3-ER-045-8/11), sygnowanej przez Panią Krystynę Szumilas – Sekretarza Stanu MEN – również wyrażono zdziwienie faktem tak znacznych podwyżek. Nie wskazano jednak działań podjętych przez resort edukacji, które mogłyby stanowić rozwiązanie problemu nierównego dostępu dzieci do edukacji przedszkolnej, w tym kwestii wysokich kosztów ponoszonych przez rodziców za pobyt dziecka w przedszkolu, o co wnosiłem we wspomnianym na wstępie piśmie.

O tym, jak poważny jest problem wzrostu opłat za pobyt dziecka w przedszkolu świadczą nie tylko sygnały, jakie otrzymuję od rodziców przedszkolaków, ale również udostępnione przez Departament Administracji Publicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji zestawienie opłat za przedszkola w miastach będących siedzibą władz powiatu (przygotowane przez urzędy wojewódzkie). Z otrzymanych danych wynika, iż średni wzrost opłat za przedszkola w skali kraju wyniósł ponad 22%. Z dużym zaniepokojeniem przyjąłem informację, iż w wielu miastach opłaty wzrosły nawet o ponad 100%, np. w Trzebnicy (93,8%), Brzezinach (93,35%), Piasecznie (97,5%), Jaworznie (153,45%), Grodzisku Wlkp. (109,6%), Drawsku Pomorskim (95,35%).

Zaprezentowane dane potwierdzają moją opinię przedstawioną Pani Minister w piśmie z 8 września br., iż problem wysokości opłat za przedszkola, a co za tym idzie dostępność dzieci do edukacji przedszkolnej, dotyczy wielu regionów kraju i w żadnym razie nie można nazwać go lokalnym.

Mając powyższe na uwadze, uważam, iż zasadne wydaje się podjęcie działań w celu wprowadzenia przepisów prawnych, które regulowałyby kwestię maksymalnej wysokości opłaty za przedszkola ustalanej przez samorząd. Takie rozwiązanie pozwoliłoby z jednej strony skutecznie wpłynąć na ograniczenie wzrostu opłat za przedszkole, a z drugiej – umożliwiłoby wyrównanie dostępu dzieci do edukacji przedszkolnej.

Dlatego, w świetle art. 10a ust. 1-3 oraz art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), zwracam się z prośbą do Pani Minister o podjęcie zaproponowanych wyżej działań.

Z wyrazami szacunku
Marek Piłchucki

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DZSE-3-ER-045-16/11

Warszawa, 2011-11-14

**Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka**

odpowiadając na Pana wystąpienie nr ZEW/500/41-3/2011/MP z 7 listopada b.r., dotyczące podjęcia przez resort edukacji działań w celu wprowadzenia przepisów prawnych, które regulowałyby kwestię maksymalnej wysokości opłaty za przedszkola ustalanej przez samorząd, uprzejmie informuję:

Zadania jednostek samorządu terytorialnego w dziedzinie oświaty oraz ich kompetencje w tym zakresie określa ustawa z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). W myśl przepisów tej ustawy do zadań jednostek samorządu terytorialnego należy m.in. zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, szkół oraz placówek.

Jednocześnie, zgodnie z art. 16 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, samorząd terytorialny uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej. Do istoty samorządu terytorialnego należy zasada samodzielności wykonywania zadań publicznych. Zasada ta została wyrażona w art. 165 ust. 2 Konstytucji. Przepis ten ustanawia jednocześnie gwarancje ochrony tej zasady, poddając samodzielność jednostek samorządu terytorialnego pod ochronę sądową. Jednym z istotnych elementów samodzielności jednostek samorządu terytorialnego jest samodzielność finansowa, tzn. prawo samodzielnego prowadzenia gospodarki finansowej - pobierania dochodów określonych w ustawach (władztwo dochodowe) oraz dysponowania nimi - w granicach określonych przez ustawy - dla realizacji prawnie określonych zadań (władztwo wydatkowe).

Równocześnie, kompetencje Ministra Edukacji Narodowej w systemie oświaty określają przepisy ustawy o *systemie oświaty*, w myśl których minister właściwy do spraw oświaty i wychowania nadzoruje i koordynuje wykonywanie nadzoru pedagogicznego na terenie kraju, co oznacza że nie może on ingerować w postanowienia prawa miejscowego, a takimi są uchwały w sprawie przedmiotowych opłat w przedszkolach.

Należy również mieć na uwadze, że przepis art. 14 ust. 5 pkt 1 w związku z art. 5c pkt 1 ustawy o *systemie oświaty*, ustanawiający wyłączną kompetencję rady gminy

do ustalania wysokości opłat za świadczenia przedszkoli publicznych w czasie przekraczającym wymiar bezpłatnych zajęć, stanowi również wyłączne uprawnienie rady gminy do przyznawania określonym grupom osób uprawnienia w postaci ulg w tych opłatach. Takie ewentualne zróżnicowanie praw poszczególnych kategorii osób korzystających ze świadczeń przedszkoli publicznych musi pozostawać w odpowiedniej relacji do występujących różnic, w sytuacji, w jakiej osoby te się znajdują. Wymaga tego zasada sprawiedliwości społecznej ustanowiona w art. 2 *Konstytucji RP*, którą należy łączyć z wyrażoną w art. 32 *Konstytucji* zasadą równości podmiotów wobec prawa.

Bardzo wiele gmin stosowało i stosuje ulgi w opłatach, np. biorąc pod uwagę rodziny wielodzietne czy też liczbę dzieci z jednej rodziny uczęszczających do przedszkola, co spotykało i spotyka się z ogólną aprobatą społeczną. Stosowanie przez gminy ulg w opłatach przedszkolnych wnoszonych przez rodziców, stanowi instrument realizacji polityki prorodzinnej na ich terenie i wynika z lokalnych potrzeb społecznych.

Odnosząc się jednocześnie do zaprezentowanych danych dotyczących wzrostu opłat w przedszkolach gminnych, udostępnionych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, należy zauważyć, iż jest wiele gmin, w których opłaty nie uległy zmianie np. Brodnica, Świecie, Chełmno, Radziejów, Parczew, Zielona Góra, Nowy Targ, Brzesko, Sopot, Wągrowiec, Starachowice oraz takie, w których opłaty uległy wręcz obniżeniu np. Wołów, Dąbrowa Tarnowska, Żuromin, Olesno, Ruda Śląska.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz podtrzymując treść wcześniejszej, przywołanej w piśmie korespondencji w sprawie opłat, jednocześnie uprzejmie wyjaśniam, że organ prowadzący przedszkole (m.in. rada gminy/miasta) ustalając wysokość opłat za świadczenia udzielane przez przedszkole publiczne musi uwzględnić rzeczywiste koszty ponoszone na dziecko w danym przedszkolu prowadzonym przez samorząd gminny, które to koszty są bardzo zróżnicowane w zależności od regionu czy nawet konkretnej gminy.

Oznacza to, iż nie wydaje się być zasadne ustawowe regulowanie maksymalnej wysokości przedmiotowych opłat, gdyż mogą one być nieadekwatne do faktycznych kosztów/wydatków ponoszony w danej gminie, tym bardziej, iż treść *Uzasadnienia* do podjętej przez radę gminy/miasta uchwały o odpłatności za przedszkola, powinna zawierać wyjaśnienia dotyczące sposobu wyliczenia wysokości przedmiotowej kwoty.

w/z MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU

Mirosław Sielatycki